

Zitting 1981–1982

17 440

Tijdelijke verhoging van de inkomstenbelasting en de loonbelasting in het kader van het werkgelegenheidsbeleid 1982

Nr. 5

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 9 juni 1982

Algemeen

De leden van de C.D.A.-fractie, die constateren dat – vooruitlopend op de eventuele aanvaarding van dit wetsontwerp – de nieuwe loonbelastingtabellen per 1 juli a.s. al zijn gedrukt, wijzen op de samenhang met de per die datum voorziene premiestijging. Ook de leden van de fracties van de P.v.d.A., de V.V.D. en de S.G.P. vestigen de aandacht op het probleem dat in de loonbelastingtabellen per 1 juli a.s. niet alleen de maatregel van dit wetsontwerp maar ook een verhoging van de in te houden premie AOW/AWW van 12,4 tot 12,6% moest worden verwerkt. Met deze verhoging is, dit in antwoord op een vraag van de leden van de P.v.d.A.-fractie, voor het ouderdomsfonds in 1982 een bedrag van ca. 185 mln. gemoeid. Voorts zijn ook de voorgenomen wijzigingen in de premie WW en WAO per 1 juli a.s. als aftrekpost op het loon in de witte loonbelasting- en premietabellen verwerkt. Het totale beloop van de verhoging van deze bij de belastingheffing in aanmerking te nemen aftrekpost is in 1982 ca. 850 mln.

De leden van de fractie van het C.D.A. brengen in herinnering, dat zij vanaf de aanvang moeite hebben gehad met dit voorstel. Zij zijn van oordeel dat de met de solidariteitsheffing nagestreefde oogmerken beter bereikt zouden kunnen worden door een krachtige ondersteuning van de voorstellen gericht op invoering van een investeringsloon. Bovendien vrezen zij, dat de invoering van investeringsloon door deze maatregel niet wordt bevorderd. Zij constateren, dat in het arbeidsvoorwaardenoverleg voor 1982 het investeringsloon nauwelijks een rol heeft gespeeld. Zij kunnen zich niet geheel aan de indruk onttrekken dat de solidariteitsheffing in 1982 heeft gefunctioneerd als een alibi om het investeringsloon niet serieus te nemen, en dat mede daardoor een situatie is ontstaan die door de sociale partners niet is ervaren als een aanmoediging om het over deze problematiek met elkaar eens te worden. Vanwege deze ontwikkeling zijn deze leden er niet van overtuigd dat het eenmalige karakter van de solidariteitsheffing voldoende is gewaarborgd.

Het kabinet heeft bij verschillende gelegenheden bij de sociale partners, bij wie primair de verantwoordelijkheid voor de invoering van investeringsloon ligt, erop aangedrongen reeds in 1982 een zo krachtig mogelijk begin te maken met het investeringsloon. Omdat voor de noodzakelijke verbetering

van de werkgelegenheid in 1982 reeds aanstonds middelen nodig zijn, is besloten tot een eenmalige heffing. Gezien het feit dat het karakter van deze heffing sterk verschilt van dat van het investeringsloon, en gezien de eenmaligheid ervan, kan zij moeilijk als alibi worden beschouwd om het investeringsloon niet serieus te nemen. Ook in de toekomst zullen er immers grote inspanningen nodig zijn om de zorgwekkende ontwikkeling van de investeringen en de werkgelegenheid te verbeteren.

Deze leden wijzen erop, dat in de considerans van het wetsontwerp weliswaar een relatie wordt gelegd met het werkgelegenheidsbeleid 1982, maar dat nergens duidelijk wordt wat precies het karakter van de relatie is. In het bijzonder wordt huns inziens niet duidelijk welke onderdelen van het werkgelegenheidsplan door de invoering van een mogelijk investeringsloon zullen kunnen vervallen, en of met de posten die daarbij in het geding zijn, in totaal een bedrag is gemoeid dat globaal correspondeert met de opbrengst van de eenmalige solidariteitsheffing. Zij vragen om nadere informatie op dit punt. Ook verschillende andere fracties hebben de vraag gesteld, of kan worden aangegeven ter financiering van welk onderdeel van het werkgelegenheidsplan de solidariteitsheffing dient.

De solidariteitsheffing vormt een onderdeel van de totale financiering van het werkgelegenheidsplan voor 1982. Het is niet mogelijk die relatie nader te specificeren, omdat er geen direct verband bestaat tussen specifieke beleidsmaatregelen uit dit plan en specifieke componenten in de financiering ervan. Voorts valt erop te wijzen dat de eerste versie van het werkgelegenheidsplan alleen betrekking heeft op beleidsmaatregelen in 1982. Invoering van het investeringsloon in 1983 kan dus geen consequenties voor deze maatregelen hebben.

Mistig vinden de leden van de C.D.A.-fractie, dat in het nader rapport aan de Koningin ten aanzien van deze problematiek wordt gesteld dat het werkgelegenheidsplan in zijn totaliteit, met inbegrip van de gekozen financieringswijze, moet worden gezien. Dit is huns inziens des te meer het geval, omdat in de memorie van toelichting ten aanzien van het investeringsloon nog een duidelijke relatie wordt gelegd met de verschuiving van consumptieve bestedingen naar investeringen. Zij vragen, of daaruit niet moet worden afgeleid dat ook de solidariteitsheffing een bestemming in de investerings sfeer behoort te krijgen en, zo ja, aan welke tijdelijke maatregelen uit het werkgelegenheidsplan in de investerings sfeer daarbij moet worden gedacht.

De voor deze leden aangehaalde passage uit het nader rapport aan de Koningin vormt een onderdeel van het antwoord op een vraag naar de werkgelegenheidseffecten van de solidariteitsheffing. In dat antwoord is aangegeven, dat er een eenzijdig beeld ontstaat indien de economische effecten van de solidariteitsheffing geïsoleerd worden gezien. De heffing vormt een onderdeel van de financiering van het werkgelegenheidsbeleid 1982. Voor een evenwichtig oordeel over de economische effecten is het nodig niet alleen de financiering in de beschouwing te betrekken, maar ook de uitgaven die ermee worden verricht. Omdat er, zoals is gezegd, geen direct verband bestaat tussen de specifieke financierings- en uitgavencomponenten van het werkgelegenheidsplan, is het voor een evenwichtig oordeel nodig dit plan in zijn totaliteit te zien, met inbegrip van de gekozen financieringswijze. Een aanzienlijk deel van het werkgelegenheidsbeleid 1982 bestaat uit maatregelen ten behoeve van de investeringen. Na het voorgaande zal het duidelijk zijn, dat niet kan worden aangegeven welke daarvan worden gefinancierd uit de solidariteitsheffing.

Het valt de leden van de fractie van het C.D.A. ook moeilijk te geloven in de tijdelijkheid en eenmaligheid van de voorgestelde maatregel in verband met de inkomenspolitieke effecten ervan. Zij wijzen in dit kader op hun reeds bij vroegere gelegenheden geuite opvattingen dat eenmalige heffingen inkomenspolitiek neutraal behoren te zijn. Slechts in uitzonderlijke omstandigheden zouden de tijdelijke inkomenseffecten de doorslag kunnen geven om van dit uitgangspunt af te wijken.

Ik wijs in dit verband erop, dat de koopkrachteffecten alleen een rol hebben gespeeld bij de vormgeving van de solidariteitsheffing in die zin dat de laagste inkomens zijn ontzien. Het heeft niet in de bedoeling gelegen met de voorgestelde maatregel inkomenspolitieke effecten tot stand te brengen die in feite niet meer ongedaan zouden kunnen worden gemaakt.

De leden van de C.D.A.-fractie vragen of door het wel meenemen van de solidariteitsheffing in het koopkrachtplaatje voor 1982, maar door het niet meenemen van het effect van het vervallen van deze heffing daarin voor 1983, de kans op afwenteling wordt vergroot. En indien zulks niet het geval is, of dat dan niet met name zal komen doordat het als zeer oneigenlijk zal worden ervaren om een «meevallertje», waarvan met name de hogere inkomens profiteren, in 1983 voor het inkomensplaatje buiten beschouwing te laten? Zal, zo vragen deze leden, de geloofwaardigheid van zulke plaatjes niet nog verder afnemen wanneer op betrekkelijk willekeurige wijze de effecten van inkomenspolitiek gemotiveerde maatregelen zoals eenmalige uitkeringen en heffingen, nu eens wèl en dan weer niet in deze berekeningen worden verdisconteerd?

De vraagstelling gaat uit van de gedachte dat bij de invulling van het koopkrachtbeleid met behulp van de zogenaamde koopkrachtplaatjes door het kabinet een niet consistente en willekeurige werkwijze zou worden gevolgd. In het koopkrachtplaatje van 1982 is het effect van de solidariteitsheffing verdisconteerd door middel van het toepassen van het daartoe aangepaste tariefniveau van de loon- en de inkomstenbelasting. In 1983 zal als gevolg van het dan weer vervallen van de solidariteitsheffing het tariefniveau van de loon- en de inkomstenbelasting weer worden verlaagd. Deze aanpassing in de tarieven zal op zich zelf gezien mede bepalend zijn voor de feitelijke koopkrachtontwikkeling in 1983. In 1983 zal de verlichting ten gevolge van de afschaffing van de solidariteitsheffing wel degelijk worden geregistreerd. Voor aantasting van de geloofwaardigheid van de koopkrachtplaatjes behoeft in dit opzicht niet te worden gevreesd. Een en ander laat onverlet dat bij het inhoud geven aan het inkomensbeleid voor 1983 zal worden uitgegaan van de belastingwetgeving voor 1982 exclusief solidariteitsheffing.

Overigens willen deze leden niet verhelten, dat zij steeds ernstiger betwijfelen of de standaardinkomensplaatjes nog voldoende houvast bieden voor een beleid dat erop is gericht de werkelijk zwakken in de samenleving enige bescherming tegen aantasting van hun koopkracht te bieden. Zij herinneren de Regering in dit verband nog eens aan de toegezegde beleidsnotitie van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over deze materie. Zij zouden het op prijs stellen deze notitie zo spoedig mogelijk te ontvangen.

Het kabinet deelt de zorg van de leden van de C.D.A.-fractie ten aanzien van de bescherming van de werkelijk zwakken in de samenleving tegen aantasting van de koopkracht. De noodzaak de lasten van de collectieve sector terug te dringen noopt tot een heroriëntatie op de sociale zekerheidsuitkeringen, waarbij de koopkrachtgaranties in veel sterkere mate dan thans nog het geval is zich zullen dienen te richten op de echt zwakken. Deze leden zij eraan herinnerd dat een notitie over de inkomensverdeling waarin o.a. is ingegaan op aspecten van de koopkrachtberekeningen, in januari jl. aan de Tweede Kamer is aangeboden. Voorts is het structurele beleid met betrekking tot de «echte minima» in studie op het Departement van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De uitzichtloosheid van de weg van verdergaande lastenverzwaring wordt naar het oordeel van deze leden nog eens extra onderstreept nu blijkt dat het totaal van premiestijging en solidariteitsheffing per 1 juli a.s. reeds nagenoeg de gehele prijscompensatie voor de modale inkomensstrek- kers opslokt. De daaruit voortkomende maatschappelijke reacties kunnen niet worden verhinderd door het effect van «eenmalige» heffingen buiten de norm voor de toetsing voor de collectieve lastendruk te houden. Deze leden wijzen voorts op het budgettaire aspect van deze maatregel in het licht van het financieringstekort. Zij vragen in dat verband om een spoedige aanbieding van de Voorjaarsnota.

Met deze leden ben ik van mening dat in het oplopen van het financieringstekort een krachtig argument is gelegen voor de aanvaarding van de voorgestelde maatregel. Wat betreft het aspect van de lastenverzwaring en het daaruit voortvloeiende inkomensbeeld merk ik, mede ten antwoord op vragen van de leden van de fracties van de P.v.d.A., D'66 en C.P.N. het volgende op. De verhogingen van de premies AOW/AWW, WW en WAO en de solidariteitsheffing leiden in de richting van een nagestreefde verdeling van koopkrachtmutaties. Deze nagestreefde verdeling kan niet zonder mutaties in lastendruk worden gerealiseerd. Gegeven dit streven is het niet juist de maatregelen geïsoleerd te beschouwen. In het onderstaande overzicht zijn voor de volledigheid de koopkrachteffecten van de premieverhogingen en van de solidariteitsheffing per 1 juli a.s. in totaal en voor de maatregel afzonderlijk op jaarbasis weergegeven.

	Premieverhogingen AOW/AWW, WW en WAO		Solidariteitshef- fing		Totaal	
	tarief- groep 4	tarief- groep 2 ¹	tarief- groep 4	tarief- groep 2 ¹	tarief- groep 4	tarief- groep 2 ¹
Minimum	— 0,30	— 0,35	—	— 0,20	— 0,30	— 0,55
Minimumplus	— 0,35	— 0,40	—	— 0,25	— 0,35	— 0,65
Modaal	— 0,65	— 0,80	— 0,25	— 0,45	— 0,90	— 1,25
2x modaal	— 0,85	— 0,95	— 0,55	— 0,70	— 1,40	— 1,65
4x modaal	— 0,35	— 0,40	— 1,05	— 1,20	— 1,40	— 1,60

¹ De koopkrachteffecten voor ongehuwden in tariefgroep 2 zijn uitgedrukt in vrij beschikbare inkomens exclusief kinderbijslag.

De leden van de fractie van de P.v.d.A., die meedelen de opvatting van de Regering te onderschrijven dat ook onder de huidige politieke omstandigheden dit wetsontwerp doorgang kan en moet vinden, vragen, nu het wetsontwerp zo kort voor het begin van het derde kwartaal is ingediend, of de technische stand van zaken effectieve wijzigingen nog wel toelaat.

Zoals hiervoren is aangegeven gaat het bij de belasting- en premieverhogingen per 1 juli a.s. om een omvangrijke samenhangende financiële operatie. Voor zover deze operatie tot uitdrukking komt in de reeds gedrukte loonbelastingtabellen is het duidelijk dat daarmee sprake is van een voldongen feit, althans wat betreft het derde kwartaal en vooropgesteld dat dit wetsontwerp wordt aanvaard.

De leden van de V.V.D.-fractie geven als hun mening te kennen, dat het onderhavige wetsontwerp niet door een niet in het volle bezit van bevoegdheden zijnd kabinet had mogen worden ingediend.

Ik meen dat de demissionaire staat van het vorige kabinet geen beletsel vormde voor de indiening van het wetsontwerp. Het toenmalige kabinet was immers gehouden al datgene te doen wat in 's lands belang was. Daartoe behoorde ook de verdere uitvoering van het op 3 mei jl. door de Ministerraad genomen besluit om tot indiening van het wetsontwerp over te gaan. Op grond van dit besluit en op grond van de verhoging van de premie AOW/AWW per 1 juli a.s. dienden nieuwe loonbelasting- en premietabellen te worden vervaardigd. Het is technisch niet mogelijk naast deze tabellen ook nog een serie tabellen zonder tariefverhoging maar wel met een verhoogde premie AOW/AWW te vervaardigen. Uitstel van indiening van het wetsontwerp tot na de totstandkoming van een nieuw kabinet zou daarom alleen maar hebben betekend, dat de voor de parlementaire behandeling van het wetsontwerp beschikbare tijd, die toch al beperkt is, te zeer zou zijn bekort.

De leden van de V.V.D.-fractie merken op dat aan de ontkenning in het nader rapport aan de Koningin van het bezwaar dat tijdelijke heffingen veelal het karakter van blijvende heffingen verkrijgen, niet zonder meer geloof mag worden gehecht.

Ik merk daarover op dat er geen aanleiding is het tijdelijke karakter van de onderwerpelijke maatregel in twijfel te trekken. Bij de voorbereiding van de begroting voor 1983 zal dan ook geen rekening worden gehouden met een extra opbrengst uit hoofde van deze heffing behoudens voor zover het betreft het normale overloopeffect.

De vraag van de leden van de V.V.D.-fractie of bij het opleggen van de reeds verzonden voorlopige aanslagen inkomstenbelasting 1982 rekening is gehouden met de voorgestelde tijdelijke verhoging van het tarief van de inkomstenbelasting beantwoord ik ontkennend. Daaraan ontbreekt immers de wettelijke grondslag. Met deze verhoging zal eerst rekening kunnen worden gehouden bij het opleggen van voorlopige aanslagen inkomstenbelasting 1982 met een dagtekening ultimo juli. In de gevallen waarin een voorlopige aanslag is opgelegd zonder rekening te houden met de tijdelijke verhoging zal met die verhoging eerst rekening worden gehouden op het moment waarop een nadere voorlopige aanslag of de definitieve aanslag wordt opgelegd.

De leden van de V.V.D.-fractie brengen in herinnering dat zij reeds bij de behandeling van het dekkingsplan voor 1982 hebben te kennen gegeven geen enkele behoefte te hebben aan belastingvoorstellen ten behoeve van banenplannen. Zij vragen de Regering met een veelheid van krachtige argumenten aan te geven waarom de voorgestelde verhoging van de loonen de inkomstenbelasting noodzakelijk is.

Naar mijn oordeel is er voor 1982 een tweetal centrale overwegingen die de voorgestelde maatregel noodzakelijk maken. In de eerste plaats mag voor 1982 nog niet worden gerekend op het van de grond komen van een investeringsloon in een mate dat daarmee ten behoeve van investeringen en werkgelegenheid voldoende gelden vrijkomen. In de tweede plaats is het noodzakelijk dat in 1982 zonder de begroting en het financieringstekort te zeer te belasten toch gelden worden vrijgemaakt ten behoeve van werkgelegenheidsbevordering.

Met genoegen heb ik geconstateerd dat ook naar het oordeel van de leden van de fractie van D'66 vorenbedoelde overwegingen ervoor pleiten de onderhavige tijdelijke belastingverhoging niet af te wijzen. Ook aan het adres van deze leden wil ik nog eens bevestigen dat het uitdrukkelijk om een eenmalige en tijdelijke maatregel gaat. De Regering deelt het standpunt van deze leden dat deze maatregel per 1 januari a.s. dient te vervallen ook indien geen overeenstemming met de sociale partners over invoering van investeringsloon kan worden bereikt.

De leden van de fractie van D'66 menen dat in een middellange-termijnbeleid, gericht op herstel van economie en werkgelegenheid, in plaats van naar verdere verhogingen van de loon- en de inkomstenbelasting eerder naar een belastingverlaging zou moeten worden gestreefd. Zij vragen in dat verband hoe de Regering zich opstelt tegenover de voorstellen uit de recente D'66-nota «Perspectief '86» betreffende een aanschaffing van de automatische prijscompensatie gedurende een periode van 4 jaren, gecombineerd met een verlaging van de loon- en de inkomstenbelasting. Een maatregel die onderdeel zou moeten uitmaken van een meerjarig sociaal contract, tezamen met afspraken over herverdeling van arbeid en maatregelen tot het wegnemen van knelpunten op de arbeidsmarkt.

Vooropgesteld zij, dat de Regering zich met waardering opstelt tegenover ieder positieve bijdrage aan de discussie over de vormgeving van het sociaal-economisch beleid dat moet leiden tot herstel van de economie en de werkgelegenheid. Mijn oordeel over bedoelde nota die een zeer complexe aanpak behelst, wil ik opschorten tot een gelegenheid waarbij een algemene beleidsdiscussie met de Tweede Kamer plaatsvindt. Ik zou naar mijn

mening bovendien onvoldoende recht doen aan de opstellers van deze nota indien ik zonder diepgaande bestudering van de nota thans op genoemde voorstellen zou ingaan.

Ten aanzien van het tijdstip van indiening van de nota inzake de herstructurering van de tarieven van de loon- en de inkomstenbelasting, de zogenaamde «Contourennota», waarnaar deze leden vragen, merk ik op dat ik ernaar streef deze nota tijdig voor het einde van dit parlementaire jaar aan de Tweede Kamer aan te bieden.

Het verheugt mij dat de leden van de fractie van D'66 kunnen instemmen met de keuze van de Regering voor het tijdelijk verhogen van de loon- en de inkomstenbelasting en niet voor een tijdelijke verhoging van de b.t.w. Voor de door hen gevraagde nadere uitwerking van de koopkrachteffecten verwijs ik naar het eerder in deze memorie gegeven overzicht.

In het vorenstaande heb ik reeds duidelijk doen uitkomen dat de Regering, anders dan de leden van de P.S.P.-fractie, het voorstel niet ziet als een gewone belastingverhoging. Ook de constatering van deze leden dat met het voorstel nivellering van inkomens wordt beoogd, kan ik niet onderschrijven omdat in dit geval geen structureel inkomensbeleid in het geding is.

In het nader rapport aan de Koningin is gesteld, dat mede op basis van het advies van de Stichting van de Arbeid en van de Raad van Overleg voor de Handel zal worden bezien of maatregelen gewenst zijn om invoering van investeringsloon te bevorderen. De leden van de fractie van de P.S.P. vragen, of daaruit moet worden afgeleid, dat mogelijk zal worden afgezien van het voornemen tot invoering van investeringsloon.

In antwoord op deze vraag wil ik erop wijzen, dat invoering van investeringsloon primair een verantwoordelijkheid is van de sociale partners. Wel heeft het kabinet reeds een aantal malen bij de sociale partners erop aangedrongen zo spoedig mogelijk tot invoering over te gaan. Bij totstandkoming van investeringsloon zal het kabinet zorg dragen voor doorwerking naar het overheidspersoneel, de trendvolgers en de sociale uitkeringen.

De vraag van deze leden of de minima die door de solidariteitsheffing worden ontzien, wèl een koopkrachtverlies lijden door invoering van investeringsloon, kan gezien het stadium waarin de ontwikkeling van investeringsloon verkeert nog niet concreet worden beantwoord. Voor zelfstandigen heeft de solidariteitsheffing wel inkomensgevolgen terwijl invoering van een investeringsloon op zichzelf gezien het inkomen van zelfstandigen ongemoeid laat.

Op de opmerkingen van de leden van de C.P.N.-fractie over het effect op de koopkracht en de tijdelijkheid van de maatregel en over de relatie met het werkgelegenheidsbeleid ben ik hiervoor op verschillende plaatsen ingegaan. Ik moge hiernaar verwijzen. Naar aanleiding van hun vraag of het zo is, dat de prijscompensatie van 1 juli a.s. voor het grootste gedeelte ongedaan wordt gemaakt door de belasting- en premie maatregelen per die datum merk ik op dat zulks, afhankelijk van het inkomensniveau, inderdaad het geval kan zijn. Dit effect past echter in het koopkrachtbeleid voor 1982.

Op verschillende door de leden van de S.G.P.-fractie naar voren gebrachte bedenkingen met betrekking tot de voorgestelde maatregel ben ik eerder in deze memorie al ingegaan.

In antwoord op hun vraag om in verband met de verwevenheid van die maatregel en de premieverhoging per 1 juli a.s. een voorbeeld te geven, laat ik een schema volgen van de berekeningen die thans ten grondslag liggen aan de witte loonbelastingtabel.

Tabelloon

- Af: ingehouden premies ZW, WW en WAO (zo nodig berekend met gemiddelde premiepercentages)
- Bij: *werkgeversaandeel in de ziekenfondspremie*
..... (basis voor de 4%-regeling)
- Af: Aftrekbare kosten volgens de 4%-regeling
- Af: *Minimumbedrag van het reiskostenforfait*
..... (basis voor de berekening van de in te houden premie AOW/AWW)
- Af: *Inhouden premie AOW/AWW*
..... (basis voor de berekening van de in te houden loonbelasting)

Naar aanleiding van hetgeen de aan het woord zijnde leden te berde brengen over de al dan niet gestabiliseerde lastendruk en mede ten antwoord op een opmerking van het lid van de G.P.V.-fractie wijs ik erop dat de verhogingen van de premies WW en WAO noodzakelijk zijn geworden door het in 1982 niet doorgaan van de ziekwetmaatregel, hetgeen meebracht dat ook de voorziene lastenverlichting voor het bedrijfsleven dreigde niet te worden gerealiseerd.

Naar het oordeel van de leden van de fractie van de S.G.P. zou een maatregel in de sfeer van de b.t.w. vermoedelijk minder repercussies hebben voor de werkgelegenheid dan de thans gedane voorstellen.

In het nader rapport aan de Koningin is reeds de plaats van de thans voorgestelde maatregel in het totale werkgelegenheidsbeleid uiteengezet. Dit beleid is gericht op het herstel van de werkgelegenheid langs verschillende wegen. Hoewel het onderhavige wetsvoorstel in een tijdelijke verhoging voorziet, is het totale beleid niet alleen gericht op de effecten op korte termijn maar ook op de structurele verbetering van de economie op langere termijn.

Laatstgenoemde leden merken op dat de vraag, of er een investeringsloon komt, nog lang niet positief kan worden beantwoord. In dat verband vragen deze leden zich af, of het wel reëel is bij de ambtenarensalarissen daarop al per 1 juli 1982 een voorschot te nemen.

In antwoord op deze vraag wijs ik erop, dat de korting per 1 juli 1982 op de loonsomtrend voor ambtenaren geen voorschot vormt op de invoering van investeringsloon.

De leden van de S.G.P.-fractie vragen ten slotte naar tabellen waaruit de gevolgen van de solidariteitsheffing blijken voor ongehuwden en weduwen of weduwnaars. Het navolgende overzicht laat deze gevolgen zien.

Gevolgen van de solidariteitsheffing voor geheel 1982

Belastbaar inkomen 1982	Structureel tarief 1982	Tarief 1982 inclusief soli- dariteitsheffing	Verzwarend (3)–(2)	
			in glds.	in % van het belast- bare inkomen minus belasting
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Tariefgroep 2				
15 000	1 358	1 358	—	—
20 000	2 542	2 570	28	+ 0,16
30 000	5 579	5 681	102	+ 0,42
40 000	9 137	9 315	178	+ 0,58
80 000	29 851	30 328	477	+ 0,95
120 000	55 293	56 069	776	+ 1,20
240 000	139 218	140 893	1 675	+ 1,66
Tariefgroep 3				
15 000	948	948	—	—
20 000	1 915	1 924	9	+ 0,05
30 000	4 807	4 891	84	+ 0,33
40 000	8 172	8 332	160	+ 0,50
80 000	28 427	28 886	459	+ 0,89
120 000	53 676	54 434	758	+ 1,14
240 000	137 480	139 137	1 657	+ 1,62
Tariefgroep 3 met toeslag + aftrek één-oudergezin				
15 000	—	—	—	—
20 000	688	688	—	—
30 000	2 818	2 854	36	+ 0,13
40 000	5 918	6 029	111	+ 0,33
80 000	24 577	24 987	410	+ 0,74
120 000	49 360	50 069	709	+ 1,00
240 000	132 782	134 389	1 607	+ 1,50

Met instemming heb ik ervan kennis genomen dat de leden van de P.P.R.-fractie zeggen het te kunnen billijken dat de voorgestelde maatregel wordt getroffen. Op de tijdelijkheid van de voorgestelde maatregel alsmede op de relatie met werkgelegenheidsbevorderende maatregelen ben ik eerder in deze memorie ingegaan.

Met betrekking tot de opmerkingen van het G.P.V.-fractielid over de term solidariteitsheffing herhaal ik de zinsnede uit het nader rapport aan de Koningin dat het woord solidariteitsheffing in de memorie van toelichting alleen is vermeld uit een oogpunt van herkenbaarheid van de voorgestelde maatregel. De officiële naamgeving van het wetsontwerp laat er immers geen twijfel over bestaan dat het gaat om een tijdelijke verhoging van de inkomstenbelasting en de loonbelasting in het kader van het werkgelegenheidsbeleid 1982.

Het lid van de fractie van het G.P.V. is van mening dat de solidariteitsheffing ten onrechte wordt voorgesteld als een voorschot op het komende investeringsloon. Immers, aldus dit fractielid, invoering op korte termijn van investeringsloon is nog onzeker, en ook de vormgeving is nog onduidelijk. Daarbij merkt hij op, dat er bij de sociale partners weinig animo bestaat voor een landelijk fonds. Naar zijn oordeel zou er voor een belastingverhoging iets te zeggen zijn geweest wanneer er zekerheid zou bestaan dat er een apart fonds komt, waarin de opbrengst van de solidariteitsheffing rechtstreeks wordt gestort. Nu dit niet het geval is, zal naar zijn oordeel de voorgestelde heffing moeten worden afgevoerd.

Wat betreft de onzekerheid over de invoering van investeringsloon zij verwezen naar hetgeen ik eerder in deze memorie heb uiteengezet. De stelling dat er meer te zeggen zou zijn geweest voor de voorgestelde heffing wanneer deze in een apart fonds zou worden gestort, is mijns inziens in tegenspraak met de constatering dat een decentraal investeringsloon het meest in de rede ligt.

Het lid van de G.P.V.-fractie vraagt of een b.t.w.-verhoging niet wenselijker geweest zou zijn. Een dergelijke verhoging zou, zo stelt dit lid, niet rechtstreeks ten koste gaan van de loonruimte en ten aanzien van de export het voordeel hebben dat deze kosten-neutraal werkt. In het nader rapport aan de Koningin heb ik reeds gewezen op het nadelige effect dat een verhoging van de b.t.w., in vergelijking met de voorgestelde verhoging, zou hebben op de koopkracht van de minima. Gelet op het tijdelijk karakter van de maatregel moet daaraan naar mijn oordeel meer gewicht worden toegekend dan aan het verschil in invloed op de loonruimte.

Ter voorkoming van de dubbele omprijzingsproblematiek stelt dit lid voor de door hem geprefereerde b.t.w.-verhoging een definitief karakter te geven en reeds nu daaraan een verlaging van de tarieven van de loon- en de inkomstenbelasting per 1 januari 1983 te koppelen. Beslissingen over een tariefverlaging van de loon- en de inkomstenbelasting dienen naar mijn mening onafhankelijk van de thans aan de orde zijnde – tijdelijke – maatregel te worden beoordeeld na een zorgvuldige beoordeling van alle daarmee verband houdende aspecten. Deze zelfstandige beoordeling zal haar plaats vinden in de nota betreffende de herziening van de tarieven van de loon- en de inkomstenbelasting, de zogenaamde Contourennota.

Het vorengenoemde lid vraagt in dit verband welke verhoging van het lage b.t.w.-tarief moet worden toegepast om een zelfde opbrengst te verkrijgen als die welke voortvloeit uit de in dit wetsontwerp voorgestelde verhoging en welke verlaging van de tarieven van de loon- en de inkomstenbelasting dan per 1 januari 1983 daartegenover zou kunnen worden gesteld. De budgettaire meeropbrengst van een verhoging van het lage b.t.w.-tarief met 2-percentpunt per 1 juli zou in 1982 450 mln. bedragen en op jaarbasis in 1983 1350 mln. De vraag welke verlaging van de tarieven van de loon- en de inkomstenbelasting in 1983 daartegenover zou kunnen staan, kan niet exact worden aangegeven, aangezien een dergelijke verlaging op velerlei wijzen tot stand zou kunnen worden gebracht.

Artikelen

Artikel II

De vraag van de P.P.R.-fractie of het mogelijk is om, uitgaande van een budgettair zelfde opbrengst, in plaats van een voor alle schijven vast percentage (1½%) een variabel percentage op de schijven te leggen en wel op zo'n manier dat de verhoging voor de 26%-schijf geringer is dan 1½% en voor de hogere schijven meer, beantwoord ik bevestigend. Een dergelijke oplopende verhoging zou echter meer dan in het voorstel het geval is, een verscherping van de progressie in het tarief voor 1982 teweegbrengen. Ik acht dit zeer bezwaarlijk. Ik wijs erop, dat ook in het voorstel al sprake is van een zekere verscherping van de progressie, zij het een tijdelijke, doordat de verhoging van de tariefpercentages alleen betrekking heeft op de tweede en volgende schijven van het tarief. Ik verwijs voor dit oplopend effect in lastenverzwaring van de voorgestelde maatregel in vergelijking met bij voorbeeld een b.t.w.-maatregel naar de in de memorie van toelichting opgenomen tabel en naar hetgeen is opgemerkt in het nader rapport aan de Koningin.

De Minister van Financiën,
A. P. J. M. M. van der Stee